



Posudek na diplomovou práci Jitky Ondruškové

Co kdybychom žili společně?
Filmové reprezentace stáří a nezpůsobilosti
(posudek vedoucí práce)

Práce Jitky Ondruškové se věnuje velmi aktuálnímu tématu – stáří, stárnutí a genderovým determinantům diskurzu stáří. Nicméně perspektiva, kterou autorka diplomové práce je velmi inovativní. Namísto obvyklého zaměření se na stáří a stárnutí skrze analýzu administrativně či medicínsky/geriatricky normativních pramenů se autorka soustředí na analýzu kulturních reprezentací a především kulturních imaginací a jejich limitů. I teoretické zázemí práce vykračuje do nových a v českém kontextu stále neobvyklých polí, když autorka svou kritiku „autoritativního“ vědění o stáří formuluje za pomoci feministických genderových, queer a především disability studies. Z obou zmíněných důvodů je práce (a její teoreticko-metodologický obrys) nadprůměrná a v kontextu diplomových prací neobvyklá.

Analytická část práce je velmi rozsáhlá (str. 46-82), a velmi kvalitně zpracovaná. Zvláště přínosné jsou autorčiny interpretace, které odhalují limity v možnostech sdílené kulturní imaginace stáří a jeho zvýznamňování. Konkrétně, autorka velmi hezky ukazuje, jak se „revoluční“ a „alternativní“ vize stáří, které zdánlivě film nabízí a jejichž konflikt s dominantními stereotypizujícími a stigmatizujícími pohledy na stáří filmový narativ posouvá dopředu, proměňují jednak v disciplinační mechanismus (zde se autorka opírá o koncept a kritiku „aktivního stáří“, které formulovala Jaroslava Marhánková Hasmanová, 2014) a zároveň vytváří jasné hierarchie „dobrého“ a „nezpůsobilého“ stáří, zde se autorka inovativně opírá o disability studies. A ukazuje také, jak se v rámci těchto hierarchizací různých modalit stárnutí (a paradoxně vytváření nového normativního ideálu „dobrého“ stárnutí) strategicky uplatňuje gender a sexualita (kap. 4.3.4ff) a to i přesto, že i odmítané formy stáří se konstituují na průsečíku genderu a nezpůsobilosti.

Pro účely obhajoby bych autorku prosila o důkladné představení těchto tezí (a jejich intersekciónálních ambicí), a to proto, že je považuji za stěžejní poznatky předkládané práce, ale i proto, že se domnívám, že mají potenciální přínos pro debaty/analýzy diskurzu stáří.

Kritické komentáře, které níže uvádím jsou tedy spíše doporučeními pro další případné úpravy. Dovedla bych si představit úpravu organizace analytického textu. Některé kapitoly by bylo možné spojit do větších celků a tak zhustit samotnou analýzu. Podobně bych navrhovala přemístit teoretickou diskuzi genderu do úvodní teoretické části, anebo alternativně zcela upustit od současného dělení teoretického a interpretačního textu a samotnou diskuzi filmu z větší části přímo propojit s teoretickým rámováním. Autorka neměla dostatek času na finální formální úpravy a „vyhlazení“ textu. Přestože sám text (a především jeho syntax) doznal výrazného posunu, přesto v práci zůstaly nešikovné či méně srozumitelné formulace. Formální nedostatky se také týkají chybějícího stránkového číslování v obsahu práce, několika neúplných citací v seznamu literatury, a formám odkazů v textu. Tyto formální nedostatky jsou ale vyvažovány rozsahem a náročností teoretické literatury, se kterou obhajovaná práce pracuje.



Spolupráce s autorkou byla výborná, Jitka Ondrušková na své diplomové práci pracovala relativně dlouhou dobu, koncept práce se postupně proměňoval – což ukazuje na vysoké a výjimečné angažmá autorky a její snahu o co nejlepší analýzu. Ocenění hodné je také velká poctivost autorky, všechny referované texty jsou poctivě přečtené a promyšlené, každý formulovaný soud poctivě a důkladně promyšlen a uvážen. Tento rys stylu práce autorky je zřetelný vedoucí práce nejvíce (a možná je zřetelný pouze mě, skrze pravidelné konzultace a vedení), proto jej na závěr svého posudku uvádím. Považuji takovouto poctivost v přístupu za základní předpoklad dobré akademické práce. Tam kde autorce chyběl čas na formální dotažení, byl věnován do doladění obsahových soudů a interpretací.

Předkládanou práci nemám žádné další připomínky, považuji za nadprůměrnou a jednoznačně doporučuji k obhajobě s *hodnocením výborně*.

Kateřina Kolářová

Chicago, 7. září 2014